

הדברים. אולם לא מזמן זרק בחור זה אבן 45 לשכת הסעד בחולון כשסירבו לתת לו זוג נע-ליים. הוא הובא בפני שופט ונידון למאסר קצר. יתכן שדבר זה לא הובא בחשבון על ידי ה-ממשלה כשחייכנה, מתוך כחנות טובות, חוסר עבודה בקנה מדה ועיר. אימר איש האופוזיציה במרכז הלשכות: "חוסר עבודה הוא כדור שלג, אם הוא מתחיל להתגלגל, קשה לעצור בעדו."

לא רק כלכלה

חוק הביטוח הלאומי, הנמצא בדיון עוד מימי הממשלה הזמנית, טרם הונח על שולחנה של הכנסת. אילו כבר היה חוק זה בתקפו, היה מטיל על הממשלה מעמסה כספית עצומה שאין להניח שהיתה מסוגלת לעמוד בה במצב המשקי הנוכ-חי. לעומת זה, היה מספר רעבים קטן יותר בר-חבי המדינה.

אזה שסברו כי האבטלה תביא ב-עקבותיה שפורים כיעילות, תגרום לפטוריהם של הכותי-מוכשרים, לא הבינו כי הכעיה איננה רק כלכלית.

"לא טוב בשביל הממשלה"

נחמן גלר, יליד אוסטריה, מניצולי שואת אי-רופה, שעלה לפני שלוש שנים ממחנה גידחים בקרבת אנסברוק, לא הצליח לרכוש מקצוע. את שנות חייו היפות ביותר בילה במחנות ריכוז, בבריחה מפני הנאצים ובהתנחלות במחנות הניד-חים באירופה. בהגיעו לארץ התישב בבית מזמיל, דרום ירושלים. לאחר ששמש שנה כשר-לית סנדלר, מצא הסנדלר כי העבודה בסנדלריה מספיקה בקושי למחיתו הוא, פיטר את נחמן. לפני כן עוד הספיק נחמן לשאת אשה.

גם באוסטריה שלפני המלחמה, אמר נחמן, "היו מתוסרי עבודה. אוסטריה היתה אולי פחות מתקדמת ממדינת ישראל, אבל היא הצליחה בכל זאת, לדאוג למחוסרי-העבודה, שלפחות לא יגיעו ברעב. הם הבינו שכאשר אדם הוא רעב, אין הדבר לטובת הממשלה והעם!"

המכונה מול האדם: פועלים מובטלים רצו למנוע את צאתה לעבודה של מכונה זו, הממלאה בקלות את מקומם של 30 פועלים. (משמאל) סמל היעילות בממלכת העבודות הציבוריות: יום עבודה ב"סיבוב שלטים" בכבישים.

חצי יאכל, חצי ירעב!

בין אנשי מחלקת העבודות הציבוריות בסרוי-דור ירושלים מהלך הסיפור הבא: מעשה בעשרה פועלים, עולים חדשים תושבי מעברה, שיצאו לעבודה. ברשותו של מנהל העבודה לא היו אלא תשע מריצות. פועל אחד נשאר, אפוא, בלי מריצה. שעות מספר לאחר תחילת העבודה, פנה ה-עובד, שנשאר בלי מריצה, אל מנהל העבודה: "מדוע מקסחים אותי, אדוני המנהל? לי אין מריצה. גם אני רוצה מריצה בשביל לשכב בה לנוח!"

הסיכויים אינם מזהירים

העבודות הציבוריות הן תמיד הפתרון הפשוט ביותר, אהוב על המפלגות הרוצות להצביע על הישגים מהירים. אולם הוא פתרון תעתועים. הוא גורם לביובוז שוא של כספי משלם המסים, מבלי לחסל את הנגע עצמו. הפתרון האמתי של ממשלה נועזת, המכירה באחריותה: קליטת המובטלים במשק היצרני על-ידי תכנון התפתחות בריאה, עידוד המיפעלים להתפשטות ולקבלת עובדים ונספים.

אם לשפוט לפי התוצאות הקודמות של התכנון הממשלתי לפתרון בעיות האבטלה, הסכויים לעתיד הקרוב אי-נם מזהירים ביותר. התכנון הממשל-תי הצביע על:

- חברת מחצבי-ישראל, שעסקה בשנים ה-אחרונות בפיתוח מחצבי הנגב והערבה, לא הגי-עה עדיין לכלל ההתפתחות הרצויה. המפעל ה-עסיק בחודשים האחרונים לא יותר מ-400 פוע-לים במפעליו בכל רחבי הארץ, כולל מעבודותיו בצפון. אולם ישנה תקווה לשיטור מה במצב זה. סיספק 200 אלף ימי עבודה בעונה הקרר-

ספקנה, לפי תכניות משרד העבודה, תעסוקה לאלף פועלי בנין, נוסף על עבודות-המלאכה. הנובעות מפעולות הבנין. אם הממשלה תשלם את ההלחאות שהעניקה לעיריות ולמועצות המ-קומיות, יוכלו גם גופים אלה לבצע עבודות עירוניות מסוימות ומפעלי שיכון.

כל אלה הם כגדר תכניות אשר, גם אם תבוצענה במלואן, לא תפתורנה את בעיית העסוקתם של יותר מ-10,000 פועלים. כלומר, חצי המספר הרשמי של המובטלים, ופחות מרבע המספר הממשי. מה יהיה גורדם של יתר ה-מובטלים?

- הכנסת תאשר את חוק מס האבטלה, ש-יוטל על כל אזרחי המדינה, בהתאם לגודל די-רותיהם.
- ועדי העובדים של מוסדות רבים הסכימו להעמיד את קופות התגמולין שלהם לרשות מח-לקת התעסוקה של ההסתדרות.
- קרנות הביטוח של האגודות המקצועיות הופעלנה לשם תמיכה במקרים של פועלים ותי-קים, שהועמדו במצב אבטלה מוחלטת.
- לשכות הסעד של הרשויות המקומיות והממשלה תמוכנה במקרים סוציאליים קשים.
- התמיכה הרשמית למשפחה בת שלש נפ-שות, בה אין אף מפרנס אחד: 12 ליי לחודש.

כדור שלג ותגלגל

סיפר קצין משטרה בתחנת הנפה הדרומית בר-סו: יום אחד התייצב לפני בחור כבן 35, שנמצא כבר שנים רבות בארץ, ומקצועו נהג. הוא ססר לי כי זה חדשים לא זכה ביום עבודה אחד, יש לו ילד פעוט חולה ואשתו בהריון. אם לא יזכה לעזרה כל שהיא בזמן הקרוב ביותר יאלץ לשי-לוח יד בנגיבה.

עוד כדי כך, אומר הקצין, "אמנם טרם הגיעו תזרוזונה, ת"